

ОСНОВНІ ПРОБЛЕМИ АДАПТАЦІЇ ПРОМИСЛОВОСТІ М. КИЄВА ДО УМОВ СВІТОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ ТОРГІВЛІ (СОТ)

О. О. Покрещук, В. П. Онищенко

Українська академія зовнішньої торгівлі Міністерства економіки України, Київ

Надійшла до редакції 20.04.05

Резюме: Розглянуті основні результати науково-дослідницької роботи з питань адаптації промисловості м. Києва до умов СОТ. Показано, що основним напрямом такої підготовки є підвищення конкурентноздатності вітчизняних товаровиробників. Обґрунтовані рекомендації щодо підтримки високотехнологічної та інноваційної сфер промислового комплексу м. Києва та визначені необхідні інституціональні зміни у підприємницькому середовищі в контексті вимог СОТ.

Ключові слова: Світова організація торгівлі, конкурентноздатність, високотехнологічна продукція, інновації, управління, інституціональні перетворення.

А. А. Покрещук, В. Ф. Онищенко. ОСНОВНЫЕ ПРОБЛЕМЫ АДАПТАЦИИ ПРОМЫШЛЕННОСТИ Г. КИЕВА К УСЛОВИЯМ ВСЕМИРНОЙ ТОРГОВОЙ ОРГАНИЗАЦИИ.

Резюме: В статье рассмотрены основные результаты научно-исследовательской работы по вопросам адаптации промышленности г. Киева к условиям ВТО. Показано, что основным направлением такой подготовки есть повышение конкурентоспособности отечественных товаропроизводителей. Обоснованы рекомендации относительно поддержки высокотехнологической и инновационной сфер промышленного комплекса г. Киева и определены необходимые институциональные изменения в предпринимательской среде в контексте требований ВТО.

Ключевые слова: Всемирная организация торговли, конкурентоспособность, высокотехнологическая продукция, инновации, управление, институциональные превращения.

A. A. Pokreshchuk, V. F. Onishchenko. THE BASIC PROBLEMS OF ADAPTATION KIEV'S INDUSTRY TO CONDITIONS OF THE WORLD TRADING ORGANIZATION.

Abstract: This article is the basic results of research work above a theme "Scientific – methodical maintenance of preparation Kiev economy to functioning in conditions of finding by Ukraine membership in the World trading organization" are considered. It is shown, that the basic direction of such preparation is strengthenings competitiveness of domestic commodity producers. Recommendations concerning support of highly technological and innovational sphere of an industrial complex of Kiev are proved, determined necessary institutional changes in the enterprise environment in a context of requirements WTO.

Keywords: the World trading organization, investigations of the introduction Ukraine into WTO, competitiveness, highly technological production and services, an innovation, management, institutional transformations.

На сьогодні повноправними членами Світової організації торгівлі (СОТ) є 148 країн і 49 різних міжнародних організацій, у тому числі Міжнародний валютний фонд, Світовий банк та ін. Україна не може залишатися поза рамками СОТ, тому що вступ до СОТ – це реальний шлях до плідної та конструктивної інтеграції у світовий економічний простір, до ефективною структурної перебудови зовнішньоекономічних зв'язків. Але процес вступу складний і неоднозначний в контексті його впливу на сьогоднішнє економічне життя України. З одного боку, приєднання України до СОТ – це поширення на Україну діючих правил руху товарів і послуг на світовому ринку та отримання можливостей міжнародно-правового захисту для товарів, послуг та інвестицій, які експортуються та імпортуються Україною. З іншого боку, подальша лібералізація торгівлі, пов'язана з приєднанням до СОТ, ще більше відкриє український ринок для потоку іноземних товарів, і це може призвести до банкрутства ряду українських підприємств, які випускають сьогодні неконкурентоспроможну за світовими стандартами продукцію.

Членство в СОТ певною мірою обмежує можливості реалізації національних економічних інтересів унаслідок скорочення спектра інструментів торгової політики, використання яких раніше було виключною компетенцією національних урядів. Водночас на глобальному рівні удосконалюються існуючі та створюються нові регуляторно-захисні механізми та методи, розуміння, опанування та використання яких урядами необхідні для ефективною реалізації національних економічних інтересів у сучасних умовах та укріплення конкурентних позицій своїх виробників на міжнародних ринках.

Ефективне використання цих гармонізованих механізмів торгової політики надасть Україні достатньо ефективних важелів послаблення потенційно негативних наслідків

загострення конкуренції, пов'язаних, насамперед, з вирішенням соціально-економічних проблем, усуненням викривлень конкурентного середовища, що, в свою чергу, сприятиме появі більш широких та різноманітних можливостей реалізації переваг участі у міжнародному розподілі праці, забезпеченні економічних інтересів держави, її регіонів, галузей та підприємств.

Ключовим (у контексті приєднання до СОТ) постає питання: як максимізувати потенційні переваги участі у багатосторонній торговельній системі та водночас мінімізувати можливі негативні наслідки приєднання до неї?

Саме в аспекті цієї проблеми Українська академія зовнішньої торгівлі (УАЗТ) виконала у 2003–2004 рр. на замовлення Київської міської державної адміністрації наукове дослідження по темі "Науково-методичне забезпечення підготовки економіки м. Києва до функціонування в умовах набуття Україною членства у Світовій організації торгівлі" (державний реєстраційний номер 01040003117).

Мета роботи полягала у науковому обґрунтуванні створення системи економічних та правових заходів щодо адаптації промисловості м. Києва до умов СОТ. У роботі основна увага приділялася обґрунтуванню принципів та основних складових механізму підтримки конкурентоспроможності національного товаровиробника, які базуються на вимогах СОТ щодо застосування національними урядами та регіональними органами управління компенсаційних заходів та надання субсидій; визначені головні напрями вдосконалення їх застосування на державному та регіональному рівнях. Обґрунтовані рекомендації по підтримці високотехнологічних підприємств промислового комплексу м. Києва як таких, що визначають його специфіку.

Детальний аналіз сучасного стану вітчизняної економіки свідчить про те, що приєднання України до СОТ не матиме фатальних

наслідків. Українська економіка в перспективі може опинитися й у виграві, у т. ч. і тому, що як член СОТ країна одержить систематизований блок сучасного ділового законодавства за світовими стандартами. Щодо економіки м. Києва, то попередні агреговані прогнози оцінки показують, що серйозних негативних наслідків вступу України до СОТ для промисловості міста не буде. Передбачається, що вони будуть короткотерміновими і незначними. Якщо митні тарифи будуть різко знижені, то в окремих галузях можна чекати скорочення обсягів виробництва в короткотерміновому (до 3 років) періоді до 5 %. У середньому можливе скорочення на рівні 1,5÷2 %. Вступ до СОТ, за нашими оцінками, не призведе до масового тиску імпортової продукції та послуг на вітчизняного товаровиробника.

Проте вибіркоче опитування підприємців м. Києва у 2003 р. показує, що готовими успішно конкурувати на вітчизняному ринку вважають себе лише 25 % підприємств, на ринках СНД – 20 %, у далекому зарубіжжі – 10÷12 %, а готовими працювати в умовах СОТ – близько 10 %. Тому головне завдання на сьогодні з боку як бізнесу, так і влади – цілеспрямована підготовка вступу України до СОТ.

Серед головних позитивних для підприємств м. Києва наслідків вступу України до СОТ можна відзначити такі:

- можливе збільшення надходжень прямих іноземних інвестицій у економіку м. Києва (як свідчить досвід інших країн, протягом першого–другого років після вступу до СОТ інвестиції зростали в 1,5÷2 рази);
- виробники м. Києва отримають спрощення умов доступу до ринків переважної більшості країн світу;
- суб'єкти підприємництва під час вирішення торгових суперечок матимуть можливість застосування багатосторонніх механізмів, передбачених нормами СОТ, що

істотно посилять їхні позиції в антидемпінгових та спеціальних розслідуваннях;

- збільшення надходжень до бюджету за рахунок скасування податкових, митних та інших пільг, розширення бази для справляння митних зборів;
- створення прозорого законодавчого поля через гармонізацію законодавства України з вимогами СОТ;
- значний розвиток та збільшення надходження інвестицій у сферу послуг (насамперед, інвестиції надходять до банківської сфери та сфер телекомунікацій, роздрібної та оптової торгівлі, страхування, транспорту).

До основних негативних наслідків вступу України до СОТ, які очікують промисловість м. Києва, можна віднести такі:

- значне посилення конкуренції;
- зменшення можливостей оперативного регулювання умов конкуренції державними і регіональними органами влади;
- унеможливлення або ускладнення проведення державою та регіональними органами влади низки заходів протекціоністського характеру;
- тимчасове зменшення надходжень до державного та місцевого бюджету через зниження тарифних ставок на імпортовану продукцію.

Виникнення цих проблем є наслідком недостатнього рівня конкурентоздатності вітчизняної економіки та її суб'єктів. Але більша відкритість економіки – шлях до підвищення її конкурентоспроможності. До того ж приєднання до СОТ передбачає досить ефективні механізми захисту національних і регіональних інтересів. Необхідно їх знати і вміло використовувати.

Особливий комплекс проблем для промисловості м. Києва і України в цілому може виникнути у високотехнологічних галузях, які

Науково-технічні проекти

Таблиця 1. Основні аргументи "прихильників" і "супротивників" вступу до СОТ у контексті інтересів високотехнологічних галузей

<i>ЗА</i>	<i>ПРОТИ</i>
<p>Досвід найбільш розвинених і нових індустріальних країн показує, що нові технології та інновації стали ключовим ресурсом економічного росту, і в перспективі їхнє значення підсилиться, але інноваційний тип економічного росту неможливі без присутності на світових ринках високі технології. Без участі у процесі світового розвитку країні за правилами СОТ Україна переїмає ризик консервації технічної відсталості, посилення сировинної орієнтації економіки, збереження непродуктивних у ринкових умовах форм організацій і управління господарством.</p>	<p>Україна представлена на світовому ринку в основному сировинними товарами; можливість збільшення експорту високотехнологічних товарів невелика. Не можна вступати у СОТ перш ніж буде підвищена конкурентоздатність основних високотехнологічних галузей промисловості, оскільки відкриття ринку відповідно до нормативів СОТ може остаточно підірвати позиції багатьох вітчизняних виробників товарів і послуг.</p>
<p>Угоди СОТ і не лише як врегулювання спірних проблем дають можливість придбати знання і досвід керування приватними міжнародними трансферту і комерціалізації технологій, захисту прав інтелектуальної власності (ІВ), використанням у світовій практиці. Це означає неминучі витрати, які Україна вже несе в цій сфері</p>	<p>Захист прав на інтелектуальну власність передбачає повнорядно патентування продуктів, технологій та культурних цінностей. Невже підстав поточковим захист прав інтелектуальної власності з лібералізацією торгівлі, як це передбачено правилами СОТ.</p>
<p>Зниження рівня митних ставок та введені в Україну нові технології, інновації товарів і послуг дають можливість відносно здевальвувати виробництво багатьох видів технічно складної продукції, у якій високі патенти мають значущі конкурентні переваги.</p>	
<p>Вступ до СОТ створює сприятливі правові та економічні умови для розвитку виробничої кооперації й інших форм комерційної взаємодії в науково-технічній сфері – спільних підприємств, угод про спільне проведення досліджень, обміну об'єктами ІВ.</p>	
<p>Надмірний тарифний захист слабких, неконкурентоспроможних національних виробників призводить до уповільнення розвитку відповідних галузей, консервує їх «ведучі переваги» і загальну технологічну відсталість, затягує процесівні зміни, що не відповідає інтересам суспільства в цілому.</p>	

Науково-технічні проекти

Продовження таблиці 1

ЗА	ПРОТИ
Світова практика останніх десятиліть переконливо доводить, що членство у СОТ не перешкоджає проведенню «прозорої» промислової й інноваційної політики, допускає бюджетне субсидування НДДКР, галузеві, регіональні та інші адресні пільги виробникам наукомісткої і технічно складної продукції.	Вступ у СОТ не дасть змоги Україні проводити національну промислову політику, надавати бюджетні субсидії і тарифний захист критично важливим галузям, компаніям і виробництвам, які зараз через відомі причини потребують міцної державної підтримки.
Технологічна безпека в сучасних умовах забезпечується не тільки оборонними, але і чисто цивільними виробництвами, особливо в сфері сучасних інформаційних технологій.	Принципи національної безпеки вимагають зменшити залежність від імпорту ряду високотехнологічних товарів, виключити захоплення іноземним капіталом ключових позицій на стратегічно важливих сегментах українського ринку.
Правила СОТ передбачають, що протягом перехідного періоду можуть застосовуватися спеціальні заходи для захисту економіки. Крім того, поступки країни, яка приєднується до СОТ, частково компенсуються задоволенням ряду зустрічних вимог на чутливих позиціях експорту та імпорту.	Україні прийдеться піти на значні поступки, що може негативно відзначитися на інтересах стратегічних вітчизняних виробників.

на сьогодні мають певну державну підтримку і які можуть її позбутися у рамках СОТ. У табл. 1 розглянуті основні аргументи "прихильників" і "супротивників" вступу до СОТ в аспекті інтересів високотехнологічних галузей. На наш погляд, аргументація "прихильників" переважає.

Високі темпи росту світової торгівлі наукомісткими товарами і послугами, інтелектуальною власністю, поява нових країн експортерів, а також постійне розширення списку країн-членів СОТ говорять про ефективність системи угод СОТ в сфері високотехнологічної продукції. Використання багатосторонніх принципів, правил і норм регулювання торгівлі цими товарами і послугами в цілому відповідає потребам розвитку високотехнологічного сегмента української економіки.

Членство України у СОТ дасть можливість знайти баланс між ступенем відкритості зовнішньої торгівлі товарами і послугами і національними інтересами в сфері розвитку високотехнологічних галузей. Багато раніше технологічно відсталих країн (Південна Корея, Ірландія, Малайзія, Філіппіни, Китай), які приєдналися до СОТ і паралельно проводили активну промислову політику, вийшли в число значних виробників і експортерів. Розвиток внутрішнього ринку України та вихід на світові ринки високотехнологічної та інноваційної продукції без приєднання до відповідних угод СОТ в цій сфері буде проблематичним.

Вступ у СОТ не несе додаткових загроз технологічній безпеці, а за рядом позицій може сприяти її зміцненню. Разом з тим рішення

Науково-технічні проекти

Таблиця 2. Основні проблеми підвищення ефективності діяльності підприємства на ринках високотехнологічної та інноваційної продукції та напрями їх вирішення

Проблеми	Напрямки вирішення
Вибір перспективних напрямів інноваційної діяльності підприємства на міжнародних ринках.	Визначення перспективних потреб світового ринку в інноваціях; основних можливих конкурентів у тому чи іншому напрямку діяльності; визначення своїх конкурентних можливостей; проведення форсайтних досліджень.
Інвестиційна привабливість підприємства.	Наявність інноваційного продукту; можливість його створення; можливість забезпечення достатніх обсягів його виробництва та реалізації, правові та фінансові гарантії.
Втілення сучасного менеджменту та маркетингу.	Адаптація до міжнародної практики управління інноваційною діяльністю. Втілення стратегічних управлінських моделей розвитку; організація ефективного інтеграційного міжнародного маркетингу.
Формування кадрового потенціалу, здатного до інновацій та роботи на міжнародних ринках.	Підвищення рівня мотивації участі в інноваційних проєктах; безперервне навчання та підвищення кваліфікації.
Залучення об'єктів інтелектуальної власності в інноваційну діяльність.	Інтенсифікація діяльності на внутрішньому та міжнародному ринках ІВ; моніторинг ринку; оцінка ІВ та її комерціалізація.
Баланс економічних інтересів учасників інноваційних проєктів.	Пошук компромісних рішень за рахунок розподілу прибутків через персоніфікацію у розподілі власності, в тому числі і інтелектуальної.

ня про вступ потребує удосконалення нормативної бази в сфері стандартизації, захисту прав ІВ, а також розробки нового комплексу заходів науково-технічної та інноваційної політики, які повинні враховувати особливості світового розвитку високотехнологічних галузей.

Одна з найважливіших проблем інноваційної сфери – інституціональні умови розвитку, у тому числі правова основа українського ринку високих технологій і інтелектуальної власності, яка знаходиться в стадії ста-

новлення. Відомо, що в Україні відбувається масове порушення авторських прав закордонних виробників програмного забезпечення, піратство в сфері аудіо- і відеопродукції. На відставання України в області захисту ІВ скаржаться в даний час і виробники багатьох вітчизняних товарів як високотехнологічних (програмного забезпечення), так і традиційних (наприклад, популярних торгових марок горілки, цукерок тощо). За оцінками юристів, через відсутність акцентованої політики в сфері захисту прав ІВ країна в цілому несе

значні втрати. Вступ до СОТ зобов'яже нас прискорити цю роботу і вийти на світові стандарти.

Законодавство, на основі якого слід будувати ці заходи, повинне базуватися на міжнародних принципах, які сформульовані в Угодах ТРИПС.

Для промислових підприємств м. Києва пріоритетним напрямом розвитку є інноваційні дослідження і їх впровадження у виробничий процес. Норми СОТ, які включають угоду ТРИПС і міжнародні конвенції з охорони інтелектуальної власності, визначають процедуру надання охорони і захисту об'єктів ІВ. Разом вони забезпечують належний рівень охорони об'єктів, якими є інноваційні розробки, оформлені у запатентовані винаходи і корисні моделі.

Законодавство України ще не повністю узгоджене з нормами СОТ і не забезпечує у повному обсязі захист об'єктів ІВ. А тому система національного законодавства має удосконаливатися та повністю відповідати вимогам СОТ.

Важливим аспектом підвищення ефективності підприємницької діяльності на світових ринках високотехнологічної продукції є гармонізація технологічного середовища України, технологічного розвитку підприємств, менеджменту та маркетингу з відповідними характеристиками розвинених країн. Це необхідна умова для плідної міжнародної науково-технічної, інноваційної та інвестиційної співпраці. З огляду на те, що за останні 10–15 років розвинені країни далеко просунулися вперед в сфері нових технологій, питанням гармонізації доцільно надати статус державної політики, яку повинно здійснювати Міністерство промисловості України.

Загострення конкурентної боротьби у сфері високотехнологічного виробництва, особливо у напрямках, актуальних для України (авіаційно-космічний комплекс, деякі напрями машинобудування), значно прискори-

ло у світі процес інтеграції та злиття компаній. Українська високотехнологічна сфера поки що тільки стоїть на порозі створення великих національних та міжнародних інтегрованих корпорацій.

У табл. 2 розглянуті основні напрями вирішення проблем розвитку високотехнологічної сфери України і, безумовно, в першу чергу м. Києва.

Найважливішою проблемою на шляху до інноваційного розвитку та входження до світових ринків є розробка і реалізація підвалин політики держави у сфері науки і технологій на довготривалу перспективу. Під час розробки мають бути визначені не тільки завдання розвитку науково-технічної сфери, але й необхідні зміни в управлінні нею – від визначення пріоритетів до організаційного забезпечення реалізації інноваційної стратегії з боку держави.

В Україні практично відсутні ринкові механізми формування інноваційної інфраструктури, немає чіткої стратегії формування ринково орієнтованої національної інноваційної системи. Нові ринкові структури (бізнес-центри, технопарки, технополіси, венчурні фонди тощо), що можуть стимулювати інноваційний розвиток, поки що слабкі та неспроможні нести повну відповідальність за ці процеси. Тому другою важливою проблемою, яку слід вирішити якнайшвидше, є виважене поєднання ринкових методів управління науково-технологічною сферою із заходами державного регулювання.

Результатом реалізації інноваційної політики має стати прорив на пріоритетних напрямках, здійснюваний за участю держави та її інституцій, і, відповідно, подолання технологічного відставання від провідних країн та побудова партнерських стосунків з ними. Отже, третьою важливою складовою інноваційного розвитку має стати державна система визначення та підтримки реалізації пріоритетів – від фундаментальних розробок до учас-

ті у виробництві конкурентоспроможної продукції.

Система пріоритетів технологічного розвитку України має включати механізми забезпечення конкурентоспроможності високотехнологічних товарів на світових ринках через вдосконалення системи стандартизації, метрології та сертифікації, адаптованих до вимог СОТ та ЄС.

Особливе значення для внутрішньоекономічного розвитку після вступу України у СОТ будуть мати інституціональні зміни, що впливають на підприємницьке середовище. Сучасна система підприємництва може пережити істотні, хоча і не швидкі, зрушення, причому як позитивного, так і негативного характеру. Несприятливі наслідки, які ймовірно, насамперед, як результат зіткнення ліберальних тенденцій і протидіючих факторів, можна мінімізувати чи усунути, проводячи послідовну і комплексну політику інституціонального оформлення нових умов підприємництва. Потрібна не просте сприяння пристосуванню існуючих господарських форм і структур до нових умов більшої відкритості економіки чи реакція на виникаючі проблеми, а активна цілеспрямована державна політика, яка полягає в проведенні випереджаючих інституціональних перетворень.

Інституціональні перетворення повинні одночасно носити як адаптивний характер, щоб відповідати вимогам СОТ, так і трансформуючий, щоб забезпечувати формування ринкових інститутів в українській економіці і сприяти ефективним структурним зрушенням.

При цьому варто створити достатні інституціональні стимули для владних структур різного рівня, щоби здійснювати подібні заходи. Окремі галузі і регіони повинні бачити в зміні інституціональних умов не тільки проблеми, але і нові можливості.

Разом з тим у цій діяльності необхідно віддати перевагу комплексності заходів перед

швидкістю їхньої реалізації. Вступ у СОТ не означає моментальної зміни інституціональних умов господарювання. Ефект від зростаючої відкритості буде виявлятися поступово, однак відкладати реалізацію необхідних перетворень до прояву очевидних проблем не варто.

У значній мірі інституціональні перетворення повинні бути спрямовані на зміну підприємницької структури в напрямку істотного збільшення кількості малих і середніх підприємств. Такі підприємства важливі не тільки для здорової економічної структури, але можуть зіграти позитивну роль в умовах більшої відкритості економіки як постачальники послуг, так і необхідного "субпідрядного" простору для великих західних фірм, присутність яких на українському ринку буде розширюватися.

У випадку успішного проведення перетворень, необхідних для створення сприятливого підприємницького клімату, кількість малих і середніх підприємств у найближчий час може динамічно зрости у 3–4 рази. Вказані зміни, зокрема, будуть сприяти поступовому подоланню сировинної та низькотехнологічної спеціалізації української економіки і більш раціональному включенню України в загальносвітові господарські процеси (наприклад, на основі виробничої кооперації із закордонними фірмами).

Розвиток малого бізнесу багато в чому стримується не тільки адміністративними бар'єрами і високими витратами на заснування підприємства, але й недоступністю для цього сектора фінансових ресурсів. Тому банківська система повинна бути спрямована на створення можливостей доступу до кредитних ресурсів для цих підприємств. Більша відкритість банківського ринку для іноземних учасників після вступу України до СОТ буде стимулювати формування сприятливого кредитного клімату для малого і середнього підприємництва. Зокрема, необхідно терміново

створювати мережу гарантійних, страхових, пайових, інвестиційних та венчурних фондів. Розширення вільного доступу до фінансових ресурсів для малого і середнього бізнесу (у тому числі за допомогою закордонних банків і фінансових фондів) буде сприяти скасуванню необхідності для цих підприємств мати особливу підтримку ("дах") з боку адміністративних (і/чи кримінальних) структур.

Особливо важливим і перспективним напрямом в українських умовах повинно стати інституціональне оформлення системи венчурного бізнесу. Необхідно створити максимально привабливі умови для розвитку венчурних фірм і фондів як українських, так і закордонних, використовуючи для цього і фактор більшої відкритості, і значну прозорість господарських умов після вступу України до СОТ. Зокрема необхідно забезпечити зниження строків окупності венчурних вкладень (в Україні вони складають 10–15 років проти 3–5 років на Заході).

Ряд інституціональних перетворень варто здійснити і у сфері підтримки експортної діяльності українських підприємств. Необхідно більш активно формувати інституціональну структуру державного сприяння українському експорту, насамперед експорту товарів високого ступеня обробки, високо- і середньотехнологічної продукції цивільного призначення, а також створити особливі механізми стимулювання експортної активності малого і середнього бізнесу (останній після вступу України до СОТ зможе нарощувати експорт продукції середнього технологічного рівня). Ці зусилля доцільно координувати із заходами регулювання прямих іноземних інвестицій, для того щоб їхнє залучення не тільки вирішувало проблеми удосконалення економічної структури, інноваційного розвитку та ім-

портозаміщення, але і збільшувало експортний потенціал країни та її регіонів.

Щодо перших необхідних кроків у напрямку до СОТ, то на державному та регіональному (міському) рівнях необхідно:

- розробити і прийняти науково обґрунтовану концепцію (програму) захисту промислового комплексу м. Києва в нових умовах конкуренції, які виникають по мірі входження України в СОТ, і вийти з відповідними пропозиціями до Уряду країни;
- передбачити у концепції (програмі) пропозиції щодо подальшої розбудови державної системи підтримки підприємств (галузей), які можуть особливо постраждати від зростаючого тиску імпорту, а також підтримки експортноорієнтованих виробництв у рамках, дозволених СОТ;
- створити загальнодержавну, а також на рівні м. Києва систему зовнішньоекономічної і правової інформації для підприємств (ціни, умови торгівлі, механізм вирішення спірних питань і т. ін.), для того щоб вони могли ефективно використовувати торговельно-правові умови СОТ у своїй діяльності;
- запровадити, за прикладом США та країн ЄС на державному рівні, а також у м. Києві постійний моніторинг не тільки окремих дискримінаційних заходів з боку основних зовнішньоторговельних контрагентів, але й усіх торгових бар'єрів, створених політикою цих країн, та публікацію регулярних звітів його результатів;
- посилити роботу на рівні підприємств по втіленню міжнародних стандартів і сертифікацій відповідно до вимог СОТ, що є обов'язковою умовою доступу на зовнішні ринки в умовах СОТ.